

Blåsippan

Nr 2 2014

Botaniska Föreningen i Västmanlands län

Blåsippan nr 2 2014

Botaniska Föreningen i Västmanlands län (BFiV)

Webbplats www.bfiv.se

Medlemsavgift 2014

Medlemskap i föreningen erhålles genom att betala medlemsavgiften som är 100:- per person och 120:- för hel familj på Bankgiro 308-6865. Om du betalar med inbetalningskort meddela också ditt namn och din e-postadress på inbetalningskortet.

BFiV: s styrelse 2014

Ordförande: Bengt Stridh,
Gäddeholm 73, 725 97 Västerås
021-522 58

Vice ordförande: Inger Karlsson
Trestegsgatan 7, 722 41 Västerås
021-35 21 42

Sekreterare: Jan Petersson
Torpunga 124, 736 92 Kungsör
070-687 65 31

Kassör: Kenneth Nordberg
Våsjö skola, 731 13 Kolsva
073-934 82 85

Ledamöter:

Bo Eriksson, Västerfärnebo
0224-74 01 12

Einar Marklund, Surahammar
0220-364 01

Tina Nordberg, Kolsva
070-303 16 10

Tom Sävström, Surahammar
0220-337 29

Valberedning:

Hans Klinga, Köping
0221-214 55

Seppo Ormiskangas, Ängelsberg
0223-302 16

Välkommen till höstmötet

Kerstin Isaksson som är stadsbiolog inom Västerås stad kommer till mötet och berättar om sitt arbete. Kerstin ansvarar för naturvård, främst av naturreservat och stadsdelsskogar.

Fika serveras. Det bli även tid för samtal och information.

Vi håller till i Vita Skolan i Ramnäs, söndag den 15 november, kl 15-18. Adressen till Vita skolan är Bergslagsvägen 72, mitt emot Coop. Parkera dock bakom skolan.

Glöm inte att skicka din nya e-postadress till Kenneth, kenneth.nordberg@volvo.com.

Vi mejlar inbjudningar, påminnelser mm under året.

Framsida

Fjällskära *Saussurea alpina*, Maria-mossen, Norberg

Foto: Bengt Stridh

Ordförande har ordet

Nya delmål för länsinventeringen

Ett delmål för länsinventeringens första femårsperiod (2009-2013) var att 50 atlasrutor i länet skulle ha i genomsnitt 300 kärlväxtarter inlagda i Artportalen (AP). Ett uttag ur Artportalen i mitten av augusti visar att de 50 atlasrutor med flest fynd hade i genomsnitt 297,4 arter. Inom felmarginalen kan vi säga att vi nådde vårt delmål! Ett stort tack till alla flitiga inventerare!

Styrelsen har beslutat om följande delmål för nästa femårsperiod, 2014-2018:

- 100 atlasrutor i länet ska ha i genomsnitt 300 kärlväxtarter inlagda i Artportalen
- Resultat från de fem årens inventering ska presenteras som en tryckt femårsrapport.
- Alla nya arter för länet ska dokumenteras med foto som läggs in i Artportalen eller med belägg om det är nödvändigt för att kunna göra en säker artbestämning.

Fynd av rödlistade arter bör dokumenteras med åtminstone foto som läggs in i Artportalen om det inte gjorts tidigare på en lokal. Det finns även skäl att arter från länet som rapporteras för första gången i Artportalen dokumenteras.

Det finns brister i de fem första årens dokumentation av nya arter för länet, vilket gör att flertalet av de fynd som saknar dokumentation tyvärr inte kommer att kunna accepteras. En del av dessa fynd är gjorda av andra än medlemmar i vår förening (privatpersoner och beställda inventeringar). Med andra ord behöver vi bli bättre på att dokumentera våra fynd av ovanliga arter i länet.

När man lägger in bilder i Artportalen är det alltid några som tittar på bilderna och oftast får man även en kommentar om det är något som verkar lurrt. Ibland kan man helt råkat

lägga in fel bild, eller också har man råkat skriva in fel artnamn, eller att fel-skrivna koordinater gjort att fynd utanför länet hamnat hos oss eller ibland kan det också ha blivit en felbestämning. Alla dessa saker upptäcks oftast om det finns en bild. Utan bild eller annan dokumentation är det svårt eller omöjligt att i efterhand upptäcka sådana saker.

Med tanke på att vi sedan starten av länsinventeringen den 1 januari 2014 har lagt in drygt 73 000 fynd av kärlväxter i Artportalen är det inte underligt att det blir fel ibland. Det är mänskligt, ingen är felfri.

Dra er inte för att lägga in bilder till era fynd i Artportalen. Det är lärorikt att fotografera, ibland kan man till sin glädje upptäcka detaljer när man tittar på en bild i datorn som man inte tänkte på när man såg växten "live". En bild är också ett bra stöd för minnet. Man kanske har glömt att titta på en detalj som floran anger och då kan några bilder ge hjälp på traven. Det kan inte bli för många bilder i Artportalen. Hittills har 1,2 % (knappt 900) av våra fynd bilder, vilket är en droppe i havet i Artportalens stora minne. Det finns säkert en hel del bilder i gömmorna i era datorer som skulle kunna läggas in i Artportalen. Ta chansen till lite AP-pyssling när vintern kommer!

Bengt Stridh

De Vilda Blommornas dag

Nattviol och låsbräken

Det är tätt med utflykter på våren, men nu har vi i Naturskyddsföreningen i Köping haft den sista för den här säsongen. På De Vilda Blommornas Dag den 15 juni, som instiftats av Botaniska föreningen, var vi som vanligt på vårt vackra naturområde Norsa och njöt av försommarens grönska. Vi var 17 naturälskande människor, som vandrade stigen in mot hagarna, och Per Jonsson berättade om benveden, som nu blommar med små vita blommor och senare får rosa frukter och om strimlusen, som är en vacker röd -och svartrandig skinnbagge, vanlig på de höga gräsen.

Inne i hagen finns de vanliga ängsblommorna, prästkrage, ängsklocka, käringtand, gulviol och många fler, och dessutom olika gräs, som darrgräs och hundäxing. Gräsen är svåra att lära sig, så tills vidare ägnade vi oss åt blommorna.

Vi gick till södra delen av hagen, som på senare tid blivit en mycket fin och rik ängsmark med många grönvita nattvioler (Per hade räknat dem och fått dem till 103, vilket är rekord) och låsbräken, som numera ska kallas månlåsbräken, som han räknat till 29. Månlåsbräken är en ganska oansenlig ormbunke, som har halvmånliknande blad i en rad, och den är lätt att kliva på om man inte ser sig för. Den grönvita nattviolen skiljer sig lite från den vanliga nattviolen om man tittar in i blomman. I nattviolen är pollensamlingarna parallella och i den grönvita är de ställda i vinkel och lite längre från varandra. Dessutom doftar den grönvita inte så mycket som den vanliga. Bland nyponrosor, jungfrulin och ärenpris satte vi oss och fikade, vilket är en stor del av nöjet på en utflykt.

Den norra delen av hagarna, där vi mest vandrat förr om åren, har en lite annan flora, och där hittade vi kattfot

med både hon-och hanblommor och brudbröd, som är en skir släkting till det vanligare älggräset. Några nattvioler fanns även där. Nöjda och fulla av vackra sommarbilder lämnade vi Norsa, som vi hoppas snart ska bli ett riktigt naturreservat.

Månlåsbräken i Norsa, Köping

Nattviol i Norsa, Köping

Barbro Jönsson

I Kohagen kunde vi visa grönkullan

I Surahammar samarrangerade Naturskyddsföreningen och Naturklubben en vandring i Kohagens naturreservat där vi bland annat tittade på orkidén grönkulla som blommade med tre exemplar. I en sluttning med källpåverkat vatten stod slätterblomma i knopp tillsammans med darrgräs, stjärnstarr och ormröt. På en lite magrare backe letade vi månlåsbräken. Efter att Seppo fått syn på den första, kunde vi räkna till ca 15 exemplar av den lilla ormbunken. I den mera sankta delen mot ån där plattstarren dominerar, blommade kärstjärnblomma, enstaka gökblomster och ängsbräsma. I åkan-ten studerade vi högvuxna bestånd av vasstarr, blåsstarr och kalmus. Ett par fikaraster var självklara inslag och vädret bjöd på växlande molnighet och en lättare regnskur.

Fikastund i Kohagen, Surahammar

Tom Sävström

Vedby Hage öster om Västerås

Vilda blommornas dag i samarbete med Naturskyddsföreningen lockade 20 deltagare, främst den stora allmänheten. De betande korna som håller hagen och angränsande mark öppen var till en början nyfikna på oss och vad vi höll på med men tappade snart intresset.

Kattfot var i stort sett överblommad, men jungfrulin blommade fint. Tiggarr-

ranunkel var av intresse även för de som besökt platsen flera gånger. Alla kunde inte uppbringa hur mycket intresse som helst för gräs och halvgräs men darrgräs är alltid vackert. Nattviol-
len var i sin bästa blomning men endast i ett fåtal exemplar jämfört med tidigare år. Brudbröd var på väg att slå ut.

Lokalen har botaniskt intresse på alla nivåer. Artantalet är imponerande. Det blev nio nya arter i år. 209 hittills. Flera besök vid andra tider på året skulle kunna ge ytterligare arter. Arter vi inte återfunnit är Jungfru Marie nycklar och ögontröst som angivits vid ängs- och hagmarksinventering på 1980-talet.

Månlåsbräken NT med 305 funna plantor i år var nytt rekord för lokalen och är det näst högsta antalet som räknats in på någon lokal i länet, av de som finns med i Artportalen.

Ängsskära NT finns i ett antal små bestånd längst åt väster i området, men är trängd av bete. Vi undrar om det är rådjur som betar den. Eller är det korna som tar ängsskäran som dessert?

Kamäxing fanns i år i tusentals strån, mot max något hundratal tidigare år. Senare betesstart är sannolik orsak till att vi såg så mycket i år, plus att vi gick på större ytor än tidigare år. Det är den enda lokalen i länet i Västmanland. I Västmanlands flora skriver Ulf Malmgren "i längden kanske överallt obeständig". Det gäller inte denna lokal, så länge betet fortgår. Arten har sannolikt funnits under mycket lång tid med tanke på att den finns över så stor yta och att markägaren inte trodde att den såtts in efter 1926. Insådd är väl trots allt det troligaste ursprunget. Spridning med hö eller djur en annan möjlighet, i sådana fall dock spridning över en oväntat stor yta.

Örnbräken har en tendens att breda ut sig eftersom djuren inte betar örnbräken. Under De vilda blommornas

dag ryckte vi för hand örnbräken på en kulle där nattviol, månlåsbräken och kattfot växer. Det gick fort eftersom det var många som ville hjälpa till. Det kan bli ett experiment att se hur snabbt örnbräken går tillbaka om vi gör det varje år i framtiden. Mats testade att slå av örnbräken med röjsåg som hade grovt plastband. Det gick också snabbt. Visserligen blir bladen kvar och bildar förna men alternativet att det de står kvar och breder ut sig är rimligen sämre, eftersom det inte blir något bete där de växer i täta bestånd och då konkurrerar örnbräken ut andra intressantare arter.

Kamäxing (foto Bengt Stridh)

Lars-Olof Carlsson och Bengt Stridh

Upplänningarnas floraruta i Västmanland

Efter ett inspirerande föredrag av Bengt Stridh, som blivit inbjuden till ett av Upplands Botaniska Förenings möten i december 2012 för att berätta om den pågående länsinventeringen, beslutade UBF:s styrelse att boka en floraruta i Västmanland för föreningens räkning. Dels för att vi var nyfikna på vad som fanns att upptäcka i grannlandet, och dels för att vissa av oss led av inventeringsabstinens sedan Upplands eget floraprojekt avslutades för ett antal år sedan.

Då fanns det fortfarande en hel del rutor kvar att välja mellan, men efter moget övervägande föll lotten på kartblad 12G0g, ungefär mellan Västerfärnebo och Broddbo NV om Sala. Anledningarna till att vi valde just denna ruta var att vi hoppades fånga upp lite av kalkrikedomen i Salatrakten, samt att här fanns ett brett spektrum av miljötyper: skog, sjöar, våtmarker, jordbruksmark, bebyggelse. Dessutom visade en sökning i Artportalen att området knappast hade besökts av några botanister, åtminstone inte under senare decennier.

Vid det här laget (augusti 2014) har UBF-medlemmar varit ute i rutan sammanlagt fem gånger från tidig vår till eftersommar, och vi har inte ångrat vårt val. Vi har förstås försökt täcka in så mycket som möjligt av den variation av naturtyper som finns i området, och på två säsonger har vi kommit upp i 325 arter kärlväxter. Bland särskilt intressanta miljöer som besökts kan nämnas kalkpåverkade skogsbilvägar i sydöstra delen av rutan, med arter som slätterblomma, vildlin, jungfrulin, tätört, ängsvädd och, inte minst, brunklöver (två stora bestånd!). Liksom gungflykärret Myggsjömossen, med goda förekomster av bl.a. småsileshår, brunag och vitstarr (alla tre rätt så sällsynta i Uppland). Och så ett stort bestånd av backskafving, där det även växte tibast

och ormbär, eller en ganska trivial barrskog med mängder av knärot... Ja, listan kan naturligtvis göras längre, men kort sagt är vi riktigt nöjda.

Det har varit intressant och trevligt att lära känna vårt grannläns natur och flora lite bättre, och se likheter och skillnader mot jämförbara områden i Uppland. Vi hoppas också att vi har bidragit till att samla ny värdefull kunskap om Västmanlands växtvärld. Nu börjar vi anse oss "klara" med 12G0g

(även om man förstås aldrig kan bli helt klar med en floraruta, men vi tror att vi hyfsat har täckt in alla intressanta lokaler som varit möjliga att nå). Därför ser sig nu föreningen om efter en ny Västmanlandsruta, kanske i de mer Mälarnära delarna? Vi återkommer alltså!

Henrik Berg
medlem av BFiV och UBF

Jungfru Marie nycklar och ängsklocka

Inventering av Adam och Eva i Västmanlands län 2014

Bengt Stridh

Under våren 2014 gjorde jag en inventering av alla kända nutida lokaler för Adam och Eva i länet. Den baserades på uppgifter från Artportalen (få tidigare fynd inlagda!), Västmanlands flora (utgiven 1982), en inventering Västerås Ornitologiska Klubb gjorde 1983-1984 på Ängsö och omgivande öar samt en inventering Sören Eriksson gjorde 1998 på Ängsö. Årets inventering var den första som omfattade alla från 1970-talet och senare kända lokaler i länet. Inventeringen borde därmed ge ett bra underlag för statusen för Adam och Eva och behovet av framtida åtgärder för att bevara arten. Resultaten kommer att presenteras senare i en mera utförlig rapport.

Adam och Eva finns idag inom ett mycket begränsat område i sydöstra delen av länet. Alla lokaler finns inom Ängsö naturreservat. Den återfanns i år på Granskär, Långholmen, Måholmen och Ängsö norrut till Sjöslätten, motsvarande några hundra meter längre norrut än Ängsö slott. Lokalindelningen är preliminär men av ca 32 besökta lokaler (varav 1 känd utgången redan vid utgivningen av Västmanlands flora 1982) påträffades

den på 23, varav 2 glädjande nog var nya. 17 av de besökta lokalerna betades (14 av nöt, 1 av häst och 2 av får), medan resterande 15 lokaler var ohävdade med undantag av viss buskröjning av närboende på någon lokal.

Illavarslande var att 8 av de 23 lokaler där Adam och Eva fanns kvar var ohävdade. Utan beteshävd växer lokalerna igen och Adam och Eva försvinner. Den lokal som klarat sig längst utan hävd skulle kunna vara den på Granskär. Jag antar att det var bete en gång i tiden även på denna ö, men rimligen inte efter VOK:s fynd 1983-1984. När jag närmade mig "VOK-pricken" på ön kom jag till öppen glänta i omgivande skog på en plan övervuxen berghäll och jag tänkte genast att finns den kvar så är det här. Det är härligt när dessa aha-upplevelser också besannas. Den fanns kvar efter 30 år till utan hävd!! 12 blomstjälkar, varav 2 röda och 10 gula, samt 23 vegetativa bladrosetter. Gläntan är i igenväxande, det fanns uppslag av små aspar (som turligt nog betats av vilda djur) och även slånbuskar var på väg in. Jag gjorde en insats med kniv och tog bort en del små aspar, slån och rosor. Slån är illa, men asp är minst lika illa när den fått fäste. Rötterna sprider sig över stora ytor och rotskott poppar upp både här och där, vilket gör den mycket svår att bli av med.

I Upplands, Sörmlands och Småland flora anges att arten missgynnas av tidigt och/eller intensivt bete. Den hårdast betade lokalen jag såg i år var vid Pumphuset, öster om Ängsö slott. Jag trodde inte att den skulle finnas kvar när jag först kom fram och såg hur hårt betat och trampat det verkade ha varit tidigare år att döma av vegetationens utseende. Det fanns en saltsten i närheten av en berghäll i dagen så djuren gillade väl att vara där. Men där var artrikt och det fanns 4 blomstjälkar och 3 vegetativa bladrosetter av Adam

och Eva nära en stor en. 1983-1984 var det ca 10 och 1998 var det 4, så slutsatsen blev att där var förekomsten tämligen lika jämfört med tidigare uppgifter.

Upplands och Sörmlands florer anger att vildsvin gått hårt åt arten på sina håll. Vildsvin finns på Ångsö, en utfodring sågs på Måholmen, men lyckligtvis syntes inte vildsvinsbök efter knölar av Adam och Eva på någon lokal inom Ångsö naturreservat. Ett mänskligt bök sågs vid en lokal på Långholmen. Vid Snarbo hade man nämligen skapat spår med skogsmaskiner i en betesmark på en lokal där en husägare uppgav att Adam och Eva funnits där spåren gick. Jag såg endast en gul blomstjälk och bara ett par meter nedanför växtplatsen var det kraftiga kör- och trampskador där all markvegetation var borta, så där är det väl tänkbart att växtplatsen skadats av körningarna i samband med en avverkning i skogen vid sidan om betesmarken.

Endast på en lokal bedömdes Adam och Eva ha ökat sedan 1980-1990-talet. Det var på Måholmen. I Malmgrens flora anges lokalen på Måholmen utgången och granplanterad. Granarna är nu borta och ett stort öppet område med få träd betas av nötdjur. Där var i år 65 kvigor och stutar och var därmed den betesmark med Adam och Eva med flest antal djur i år. Det är dock en stor betesmark och där verkade betet vara "lagom" och gynnat Adam och Eva med tanke på de goda förekomsterna med 212 blomstjälkar och 55 vegetativa bladrosetter fördelade på tre närbelägna lokaler (eller om de ska räknas som en lokal med tre dellokaler). Här har man alltså gjort en lyckad restaurering. På 3-5 lokaler var trenden oförändrad, medan den bedömdes ha minskat på alla övriga lokaler.

Vid den fårbetade lokalen Lilla Lugnet påträffades 40 plantor år 1998 och

15 blomstjälkar år 2010. Vid mitt besök fann jag bara en planta med en röd blomstjälk och 12 vegetativa plantor utan blomstjälkar. Det var alltså en rejäl minskning av blommande plantor på lokalen, om jag nu fann alla plantor på lokalen. Alla växte inom 0,5x0,5 meter intill ett metallnät som sannolikt satts runt en planterad ek, som i sådana fall hade dött. Innanför nätet var det bara tjockt gammalt gräs och endast vegetativa plantor av Adam och Eva. Det gamla gräset var negativt för plantorna, men om nätet hade gjort att fåren betat mindre intill nätet kan det även ha haft en viss skyddande effekt för plantorna som stod alldeles utanför nätet. På en numera fårbetad lokal omedelbart söder om Skursunds gård fann Sören Larsson 10 plantor av Adam och Eva 2009. Sören gjorde ett besök och jag själv tre besök utan att finna någon Adam och Eva på denna lokal i år. Resultaten från dessa två lokaler med fårbeta gör att det känns osäkert om fårbeta är så lämpligt på lokaler för Adam och Eva och det vore högst önskvärt med en årlig uppföljning på lokalerna för fårbeta för att bättre kunna se trender.

Av de totalt 781 påträffade blomstjälkarna under inventeringen var 495 röda, 235 gula, 26 av obestämd färg (för unga eller skadade) och 25 avbetade. Det betyder att 68 % av blomstjälkarna vars blomfärg kunde bedömas var röda. 276 vegetativa bladrosetter noterades dessutom vilket gör totalt 1057 plantor. 322 (30 %) av dessa påträffades på lokalen OSO om Skurusunds gård. Denna lokal har under en följd av år haft alltför svagt nötbete och den har därför sakta växt igen med slån och andra buskar. En buskröjning hade inletts i år och en ny djurägare skulle beta området med får. Det är mycket viktigt att under de kommande åren årligen räkna antalet plantor noga för att tidigt kunna peka på eventuella problem med den för-

ändrade skötseln av lokalen, med byte av betesdjur från nöt till får. Vid behov kan man behöva senarelägga betestiden för att gynna Adam och Eva och annan försommarflora.

Om du följt någon lokal för Adam och Eva genom åren eller har erfarenhet av bete och betestryck på lokaler för Adam och Eva får du gärna höra av dig till mig och berätta om dina erfarenheter! Vi saknar kunskaper om hur blomningen varierar mellan åren i länet och därför vore det värdefullt med sådana data från några lokaler.

Ångsös flora är spännande och har huvuddelen av länets förekomster av flera arter, som kantig fetknopp, luddlost, backförgätmigej, sparvnäva, mandelblomma och liten fetknopp. Dessa arter kan alla påträffas på lokalerna för Adam och Eva. Fantastiska mattor av blommande styvmorsviol på några ställen går inte av för hackor heller. Månlåsbräken (rödlistad NT) påträffades på en lokal med Adam och Eva och det var första Ångsöfyndet av månlåsbräken som lagts in i Artportalen.

Åtgärder

- Fortsatt bete är en nödvändighet. Betet får inte vara för intensivt före juni månad. Lokaler med fårbete bör följas noggrant eftersom det är okänt i vilken mån fårens bete påverkar Adam och Eva negativt.
- Buskröjning skulle behövas på några platser. Det gäller exempelvis på lokalen 350 m söder om Norrudden. I år var det bara 2 röda blomstjälkar inom 1 m respektive 4 m söder om vägen i en mycket liten lucka i tätt och stort slånbarssnår som var omöjligt att forcera till fots. Här är Adam och Eva mycket hårt trängd och slånbuskaget skulle behöva gallras ur rejält, annars är den snart borta på denna lokal.
- Det skulle vara bra om vi kunde få några floraväktare som årligen besöker lokalerna av Adam och Eva och räknar antalet plantor. Detta för att vi ska kunna upptäcka om ytterligare vikande trender gör att bättre skötselåtgärder måste sättas in på vissa av lokalerna. Hör av dig om du har lust att hjälpa till att räkna Adam och Eva!

Adam och Eva, Skurusund 10 maj 2014

Vår nya sekreterare

Fullständigt namn och ålder: Jan Petersson, 49 år

Födelseort:

-Uppvuxen på en liten gård i Mönsterås kommun, några mil norr om Kalmar. Flyttade till Sörmland år 2000. Efter tio år i Sörmland hoppade jag över gränsen till Västmanlands län.

Utbildning och nuvarande sysselsättning:

-Gick naturvetenskaplig linje på gymnasiet och började därefter att jobba på dagstidning. Jobbar numera som journalist och informatör i eget företag. Skriver i facktidningar för mjölkbönder, nötköttbönder, åkeriföretag och maskinentreprenörer inom skog och anläggning. Jobbar även med webbpublicering, kalkylering och grafisk produktion.

Bostad:

-Hyr ett litet hus i Torpunga, Torpa, Kungsör.

Nuvarande familj:

-Jesper (8 år) och Felix (10 år).

Hur kom du i kontakt med BFIV?

-Första kontakten var en svampexkursion i Kungsör hösten 2012. Aktiviteten stod med i en kalender i en lokal-tidning.

Hur kom det sig att du blev just sekreterare?

Det beror nog på att jag är en skrivande person.

Vad betyder det för dig att vara med i en botanisk förening?

-Vänner, upplevelser och kunskap. Det är alltid kul att vara ute i markerna. Via föreningen kommer jag till många platser som jag troligen inte hade besökt annars och får samtidigt del av medlemmars kännedom om både växter och områden.

Har du någon favoritväxt?

-Absolut. Svartbräken. Och så linnea förstås. Jag är ju smålänning. Där jag växte upp var det väldigt ont om linnea, men nu ser jag den desto oftare.

Årets bästa sommarminne botaniskt sett?

-Knärot i Stengärdets naturreservat och ögonpyrola vid Anundshög. Båda så odmjuka och vackra.

Är det mer än blommor som intresserar dig i naturen?

-Jag gillar allt mellan fåglar och plankton. Därtill alla härliga naturmiljöer.

Är det något inom botaniken som intresserar dig särskilt?

-Jag tycker att gräs och halvgräs är fantastiskt vackra och vill gärna lära mig mycket mer om dessa.

Varför detta naturintresse?

-Jag har varit en naturälskande upptäckare så länge jag kan minnas. I tonåren engagerade jag mig i Fältbiologerna och Naturskyddsföreningen.

Vilken är din främsta drivkraft?

-Nyfikenhet.

Berättat för Tina Nordberg

Floraväckeriets samordnarträff

Den 6-8 augusti skulle landets floraväktarsamordnare ha träffats i Fagersta. På grund av branden och osäkerheten om huruvida mötet skulle kunna hållas i Fagersta blev det flyttat till Bålsta. Margareta Edqvist, nationell samordnare och Mora Aronsson, Art-databanken, hade på någon dag lyckats ordna såväl lokaler som exkursioner. BFiV var väl representerad med förutom undertecknad också Christina Flint Celsing, Bo Eriksson och Bengt Stridh.

Träffen blev givande. På exkursionerna fick vi bl.a. beskåda finnögöntröst och småsvalting, arter som inte har hittats i vårt län men som man kanske med viss tur skulle kunna påträffa.

Huvudsyftet med träffen var dock att informera om och diskutera hur floraväckeriet i Artportalen ska kunna utvecklas och bli enklare att hantera. En lång lista över önskvärda förbättringar togs fram. Den ska presenteras för artportalutvecklarna så får vi se vad som händer.

Vi fick också information om en ny mobilapp som håller på att utvecklas för floraväckeriet. Den ska göra det möjligt dels att få info om vilka lokaler som finns i närheten av den plats man befinner sig på, dels att enkelt rapportera direkt i appen. Förhoppningsvis kan det underlätta och samtidigt locka fler att engagera sig i väckeriet.

Arbetet med den nya rödlistan och de förslag som nu är ute på remiss presenterades. Förslaget finns tillgänglig på Artdatabankens hemsida och vem som helst kan lämna synpunkter före den 12 september.

Mora berättade om floraväckeriet i fjällen och Bengt om den mosippsinventering som gjordes i länet 2013. Bengt fick också tillfälle att presentera BFiV:s verksamhet.

Sammanfattningsvis var mötet mycket inspirerande och trevligt. Föredrag och exkursioner liksom diskuss-

ioner gav mycket att reflektera över. Arrangemangen var utmärkta.

Einar Marklund

Finnögöntröst (foto Bengt Stridh)

Årets växt slätterblomman

Söndagen den 27 juli träffades 11 medlemmar ur föreningen för att ta en titt på årets växt slätterblomman. Värmen var tryckande när vi samlades vid Oti krog för att åka till ett närliggande naturreservat, Jönsbacken. Där hade redan två av medlemmarna rekognoscerat, så det kändes tryggt att styra kosan dit.

Efter en promenad på ca 500 m, där vi passerade ett par övergivna kalkbrott kom vi ner till en sank äng. Där fanns det gott om slätterblomma. Det var den sydliga rasen som växte nere i sänkan, som har namnet Skrikbokåret. Vi hade också turen att få syn på en myskbock sittande på en strätta, vilken fångade mångas intresse. Skalbagen är ganska ovanlig i vårt län och det var ju roligt att få stifta dess bekantskap.

Nu började också regndroppar falla, så man hann i alla fall lagom få fram skyddande kläder innan regnet upphörde. Nere på den gamla slätterängen hittade vi också fler intressanta växter, såsom Kung Karls spira.

På vägen tillbaka gick vi in i ett av de gamla kalkbrotten, där vi botanise-

rade bland diverse bräknar, bl.a. kalksvartbräken. Efter lite diskussion inom gruppen kom vi överens om att åka upp till Högbyns gamla skidanläggning för en fikastund och också njuta av utsikten. Kalkstråket som går nere i Jönsbacken fortsätter också över Högbyns höjder.

Vi kunde redan vid fikaplatsen ta del av den nordliga rasen av slätterblomman. Skillnaden mellan den sydliga och norra varianten är antalet kromosomer, vilket alltså inte kan avgöras i fält. Däremot är det i princip biotopen som avgör vilken variant man ser. Den sydliga varianten växer på kalkrika sankängar, medan den nordliga är mer anspråkslös och kan hittas på torrare mark.

Efter fikat tog vi en promenad till toppen av de gamla skidbackarna och på vägen dit passerade vi ett par igenväxande blomsterängar, där vi hittade en hel del andra växter, som nu finns införda i Artportalen. Trötta och svettiga återsamlades vi sedan vid bilarna och tyckte att dagen varit givande.

Kenneth Nordberg

Utsikten från Högbyn med slätterblomma på backen
Foto: Tina Nordberg

Myskbock på strätta

Inventeringsläger i Norberg

Första helgen i juli, när sommaren kommit på allvar, styrde föreningen för andra gången under säsongen kosan till Norberg för gemensam inventering.

Vi blev in kvarterade i de gamla arbetarbostäderna till gruvan i Klackberg, byggda 1897 i gediget rött tegel. På gångavstånd ligger ett litet strandbad vid sjön Noren och lite längre bort skidstadion. Alltså ett ställe att besöka både sommar- och vintertid.

Första dagen blev vi tre grupper som undersökte floran i olika väderstreck i gassande solsken. Grupperna fick mer eller mindre bråttom att bryta upp för att hinna till den goda laxmiddagen, som serverades av vandrarhemmet i den gamla bagarstugan i bottenplan. Mätta kunde vi sedan koncentrera oss på att visa olika kända och okända fynd för varandra.

Nästa dag blev vi två grupper som besökte två nya områden, bland annat Mariamossen där vi fann två (!) blommande stjärkar av vaniljdoftande fjällskära. På slutet sammanstälade allihop vid gruvlaven i Klackberg för att gemensamt upptäcka alla de rariteter som följer i kalkens spår och som också finns beskrivna på olika informationstavlor inom gruvområdet. Vi fick

leta länge innan den röda skogsliljan visade sig för oss blommande på ett ställe. Desto fler backvial, slätterfibbla och säfferot fanns det. Ett imponerande ställe att besöka för att uppleva industrihistoria, för att få motion i branta backar, ibland i trånga passager, eller som sagt för att upptäcka floran.

Inger Karlsson

Mycket huvudbry för Einar Marklund och Kenneth Nordberg att artbestämma i värmen.

Lön för mödan var middag i bagarstugan tillsammans med Bo Eriksson. Botanisk lön för mödan var den röda skogsliljan Foton: Tina Nordberg

Nya länsfynd i Artportalen

En relevant fråga i vår länsinventering är hur man i Artportalen kan hitta vilka kärleväxtfynd som är nya för länet? Någon landskaps- eller läns katalog för kärleväxter finns ännu inte, man får använda sig av "Landskapsligan" under "Listor och statistik". När man valt "Landskapsligan" kommer man till "Topplista Total, Landskap". Välj "Kärleväxter" under "Ändra lista". Till sist klickar man på "Västmanland". Då får man upp en "Artlista, Västmanland" för kärleväxter i landskapet Västmanland, där arterna är sorterade i datumordning efter när fynden är gjorda, med de nyaste arterna först. I mitten av augusti såg listan ut så här för 2014 års nya arter, där alla fynden är gjorda i länet:

1278	ARTGRUPP: KÄRLEVÄXTER	
Arter	Artlista, Västmanland	
Artnamn	Datum	
1278 Kustruta <i>Thalictrum minus</i>	2 aug 2014	
1277 Röd skogslilja <i>Cephalanthera rubra</i>	6 jul 2014	
1276 Tigerlilja <i>Lilium lancifolium</i>	5 jul 2014	
1275 Violiris <i>Iris sanguinea</i>	30 jun 2014	
1274 Prakthäggmispel <i>Amelanchier lamarckii</i>	1 maj 2014	
1273 Snöklocka <i>Leucojum vernum</i>	9 apr 2014	
1272 Snökrokus <i>Crocus tommasinianus</i>	12 mar 2014	

Klickar man på artnamnen får man se detaljerna om fyndet, förutom för röd skogslilja vars fynd är skyddade. Om det gjorts fynd av samma art samma dag i andra landskap får man även se dessa fynd, vilka märks speciellt för snökrokus, en egenhet i Artportalen.

Listan säger att en art rapporterats för första gången i Artportalen för landskapet Västmanland men inget om arten är ett nyfynd för länet. Västmanlands flora (1982) visar att kustruta är funnen två gånger tidigare på Mälarslätten. Fyndet av kustruta hade angetts som underarten Stor kustruta *Thalictrum minus subsp. minus*, men i denna artlista anges bara ett artnamn även om fynden består av en eller flera underarter av en art.

Röd skogslilja har bevakats under många år i floraväxteriet så den är mycket väl känd sedan tidigare, men när ett fynd läggs in i floraväxteriet kommer det inte med i denna artlista, en annan egenhet i Artportalen. Övriga arter saknas i Västmanlands flora. Om artbestämningarna är korrekta och belägg saknas i våra offentliga herbarier kan det alltså röra sig om fynd som är nya för länet.

Det händer årligen att rena skrivfel smyger sig in i listan bland nya arter för länet. För att ett fynd ska accepteras som korrekt behövs därför någon form av dokumentation av fyndet. Det kan vara i form av ett foto om det räcker för artbestämning eller i form av ett insamlat belägg, som kan vara nödvändigt om det är en art som inte går att bestämma enbart med foto. När det gäller ovanstående arter saknas dokumentation för tigerlilja och snöklocka, så för dem krävs att dokumentation läggs in i Artportalen för att de ska kunna accepteras som nya fynd för länet.

☐ Prakthäggmispel	Källsta, 150 m NNO, Irsta s:n, Vstm 10 plantor/tuvor blomning	1-3 maj 2014	Bengt Stridh	
--	--	--------------	--------------	---

Om man samlat ett belägg av en art kan man ange det under "Samling" i rapportformuläret. Om man gjort det syns i "Detaljerad lista" under "Presentera fynd" en liten ikon för samling bredvid det gröna "lövet" som anger att biotopbeskrivning finns: När det gäller nya arter för länet rör det sig numera nästan alltid om sådana som är kvarstående vid tidigare bebyggelse eller sådana som spridits sig från odlingar eller trädgårdar. Lyckan att finna en ny art för länet som är mera naturligt förekommande blir allt knepigare med åren, men visst finns möjligheter att finna sådana arter också. Så det är bara ut och leta!

Bengt Stridh

Program hösten 2014

Lördag 23 augusti, kl 10-15 Gemensam inventering i Köping

Vi besöker en atlasruta (11G2B) som har få fynd inlagda i Artportalen från och med 2009, då vi började vår länsinventering.

Samling: Kolsva, vid OKQ8, Bergslagsvägen 96
Ledare: Bengt Stridh, 021-522 58

Lördag 6 september, kl 10-15 Gemensam inventering i Köping

Vi besöker en atlasruta (11G1C) som har få fynd inlagda i Artportalen från och med 2009, då vi började vår länsinventering.

Samling: Odensvi kyrka
Ledare: Bengt Stridh, 021-522 58

Tisdag 16 september, kl 18-21 Hantering av floraväktarlokalerna i Artportalen

Fika serveras.

Plats: Studieförbundet i Västerås, Pilgatan 8 (ingång från gården). Rum Kulturen

Ledare: Einar Marklund, 0220-364 01

Söndag 5 oktober, kl 11-14 Mossor från början

Samling: Strömsholm slott, slottsparkeringen

Kontaktperson: Einar Marklund, 0220-364 01

Söndag 9 november, kl 11-14 Lavar från början

Samling: Gäddeholm, parkeringen för caféet

Kontaktperson Kenneth Nordberg, 073-934 82 85

Söndag 16 november, kl 15-18 Höstmöte i Ramnäs, Vita skolan

Stadsbiolog Kerstin Isaksson, Västerås stad, besöker oss. Fika serveras.

Till sist: Samåk gärna – kontakta någon i styrelsen om du vill samåka! Glöm inte att ta med egen matsäck (fika) till våra utflykter!

Alla är hjärtligt välkomna!

Kluring

Det här är tävlingen för den som gillar att klura. Bilden är manipulerad och det är bara en liten del av en svensk växt.

Klura ut vilken växt det handlar om och ring eller mejla svaret till mig. Ett litet men välment pris kommer att utlottas bland alla rätta svar.

Tina Nordberg, 070-303 16 10,
tina_nordberg@hotmail.com

Studie
främjandet

Västmanland